

PROGRAM SZCZEPIEŃ PROFILAKTYCZNYCH PRZECIW WIRUSOWI HPV DZIEWCZYNEK URODZONYCH W 2005 ROKU – MIESZKANEK BIELSKA PODLASKIEGO

Wstęp

Przedstawiony Program jest kontynuacją programu szczepień profilaktycznych przeciw wirusowi HPV realizowanego w latach 2008-2011, w ramach których szczepieniami zostało objętych 196 dziewczynek urodzonych w 1997 r. i w 1998 r. - 80,33 % uprawnionych osób oraz w roku 2016 r. zostało objętych 42 dziewczynki, czyli 38 % uprawnionych.

Rak szyjki macicy jest drugim co do częstości występowania nowotworem złośliwym u kobiet na świecie, powodującym co roku około 500.000 nowych zachorowań i około 250.000 zgonów. Rozwija się on długo i bezboleśnie, przez wiele lat może nie dawać żadnych objawów. Nie jest też chorobą dziedziczną czy też uwarunkowaną genetycznie.

Najważniejszą przyczyną powstawania dysplazji wysokiego stopnia i raka szyjki macicy są wirusy brodawczaka ludzkiego. Zakażenie jest bardzo powszechne i w okresie aktywności seksualnej dotyka 50% kobiet. W zdecydowanej większości przypadków zakażenie tymi wirusami ustępuje, jednak u kilku procent kobiet staje się przyczyną stanów przednowotworowych.

Dotychczasowa profilaktyka raka szyjki macicy opiera się na powszechnych badaniach cytologicznych wymazu z szyjki macicy. Niska zgłaszalność kobiet w Polsce do tych badań powoduje, że statystyki dotyczące raka szyjki macicy są w Polsce bardzo niepokojące. Szacuje się, że każdego roku w Polsce na raka szyjki macicy zapada 4.000 kobiet, z których 2.000 umiera. Bardzo ważna jest profilaktyka pierwotna. Celem profilaktyki pierwotnej jest zmniejszenie zachorowalności poprzez unikanie czynników ryzyka lub zwiększenie indywidualnej odporności na te czynniki. Jej elementami są więc: edukacja i kształtowanie zachowań prozdrowotnych oraz szczepienia ochronne przeciw rakotwórczym wirusom brodawczaka ludzkiego.

Warto podkreślić, że badania cytologiczne nie dają 100% pewności wykrycia wczesnych faz rozwoju raka. Szczepionki przeciwko wirusom HPV zapobiegają zakażeniu i są tym skuteczniejsze, im młodsze kobiety są poddawane szczepieniu. Optymalny wiek na uodpornienie to 10 – 15 lat. Skuteczność szczepionek w tym wieku w zapobieganiu wystąpienia dysplazji szyjki macicy przekracza 90 %.¹

Wg danych z Krajowego Rejestru Nowotworów, w 2013 roku liczba stwierdzonych zachorowań w Polsce wyniosła 2.909, z tego 86 zachorowań wystąpiło w woj. podlaskim. W tym samym roku na rozpoznany nowotwór złośliwy szyjki macicy zmarło w Polsce 1.669 kobiet, z czego w woj. podlaskim 55 kobiet.² (brak danych w krajowym rejestrze nowotworów za lata 2014-2016).

¹ Źródło: Informacja Przewodniczącego Polskiego Towarzystwa Wakcynologii prof. dr hab. med. Jacka Wysockiego z dn. 14 marca 2008 roku.

Dane dotyczące powiatu bielskiego³

Wyszczególnienie	Dane dotyczące poszczególnych lat															
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Razem 1999- 2013
Liczba rozpoznanych zachorowań	2	6	6	2	4	6	2	5	11	7	3	7	5	2	5	73
Liczba zgonów	3	1	1	3	0	2	0	2	1	1	2	5	4	0	3	28

I. Podstawa prawna programu

Podstawę prawną programu stanowi art. 7 ust 1, pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1793 z późn. zm.), zgodnie z którym do zadań własnych gminy w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej należy w szczególności opracowanie i realizacja oraz ocena efektów programów polityki zdrowotnej wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców gminy.

W ramach realizacji programu zakłada się:

- 1) prowadzenie akcji informacyjno - edukacyjnej wśród rodziców (opiekunów prawnych) uczennic szkół objętych programem,
- 2) przeprowadzenie szczepień profilaktycznych przeciw rakowi szyjki macicy dziewczynek urodzonych w 2005 roku – mieszkank Bielska Podlaskiego.

² Źródło: Krajowy Rejestr Nowotworów

³ Źródło: Krajowy Rejestr Nowotworów

II. Cel programu

Głównym celem programu jest zapobieganie zachorowaniom na raka szyjki macicy wśród populacji dziewczynek urodzonych w 2005 roku poprzez wykonanie szczepień ochronnych w celu zaspokojenia zbiorowych potrzeb mieszkańców miasta Bielsk Podlaski. Ponadto realizacja programu ma na celu uświadomienie społeczności lokalnej znaczenia pierwotnej profilaktyki raka szyjki macicy oraz w późniejszym etapie badań cytologicznych.

III. Beneficjenci programu

Beneficjentami końcowymi programu (osoby, których bezpośrednio dotyczy program) są dziewczynki - mieszkanki Bielska Podlaskiego. W 2017 roku programem zostanie objęta populacja dziewczynek urodzonych w 2005 roku.

Zakłada się, iż w 2017 roku programem szczepień zostanie objętych 60% dziewczynek z liczby 106 osób⁴ uprawnionych do świadczeń.

IV. Sposób realizacji i finansowania programu

Organem przygotowującym i koordynującym program jest Burmistrz Miasta Bielsk Podlaski.

Odpowiedzialnym za realizację programu jest Referat Oświaty i Kultury Urzędu Miasta Bielsk Podlaski. Program będzie realizowany we współpracy ze szkołami podstawowymi i gimnazjami w Bielsku Podlaskim.

Finansowanie programu: ze środków budżetu miasta zaplanowanych w dziale 851 rozdział 85195.

Realizatorzy programu – podmioty upoważnione na podstawie odrębnych przepisów do świadczenia usług zdrowotnych dysponujące punktem szczepień na terenie miasta Bielsk Podlaski zostaną wyłonione w drodze konkursu ofert.

Realizacja programu polega na:

- przeprowadzeniu akcji informacyjno – edukacyjnej,
- uzyskaniu pisemnej zgody od rodzica lub opiekuna prawnego na wykonanie cyklu szczepień,
- badaniu lekarskim i kwalifikacji do szczepienia,
- wykonaniu pełnego cyklu szczepień czterowalentną szczepionką w dwóch dawkach,
- dokonaniu stosownych wpisów potwierdzających wykonanie szczepień w dokumentacji medycznej.

⁴ Źródło: Dane Urzędu Stanu Cywilnego w Bielsku Podlaskim.

V. Harmonogram realizacji programu

Lp.	Zadanie	Termin realizacji
1.	Przyjęcie programu	styczeń 2017 r.
2.	Ogłoszenie i rozstrzygnięcie konkursu ofert	luty – kwiecień 2017 r.
3.	Przeprowadzenie akcji informacyjno- edukacyjnej	kwiecień/maj 2017 r.
4.	Szczepienia ochronne	czerwiec 2017 r. – grudzień 2017 r.
5.	Rozliczenie merytoryczne i finansowe programu	styczeń 2018 r.

VI. Monitoring i wskaźniki programu

Realizacja programu będzie na bieżąco monitorowana przez Referat Oświaty i Kultury Urzędu Miasta Bielsk Podlaski. Zakresem monitoringu zostaną objęte:

- przebieg akcji informacyjno-edukacyjnej, w tym rzetelnego informowania i uświadamiania beneficjentów programu, że szczepienia nie eliminują ani nie zmniejszają potrzeby wykonania regularnych cytologicznych badań profilaktycznych zgodnie z obecnie obowiązującymi zaleceniami,
- szczepienia ochronne,
- dokumentacja medyczna po zakończeniu szczepień ochronnych.

Wskaźniki:

- liczba uczestników zajęć informacyjno – edukacyjnych,
- liczba dziewczynek uprawnionych do udziału w programie,
- liczba dziewczynek objętych szczepieniami.

Informacja z przebiegu realizacji programu zostanie przedłożona Radzie Miasta Bielsk Podlaski.

Ze względu na fakt, iż pierwsze efekty szczepień ujawnią się dopiero po około 20-30 latach, pełna ocena efektów realizacji programu będzie możliwa w latach 2026- 2036. W chwili obecnej można przyjąć jedynie założenia hipotetyczne, iż stan zdrowia kobiet na terenie miasta Bielsk Podlaski ulegnie poprawie, jeżeli chodzi o zachorowalność na raka szyjki macicy, ze względu na podjęte działania profilaktyczne – szczepienia przeciw wirusowi HPV.

PRZEWODNICZĄCY RADY

/-/ Igor Łukaszuk